

Program wychowawczo - profilaktyczny

Szkoły Podstawowej w Motwicy

**na rok szkolny
2021/2022**

Rozdział I. Wstęp

Nauczyciele Szkoły Podstawowej w Motwicy budują z uczniami relacje oparte na zaufaniu, prowadzą rozmowy, ucząc nawiązywania serdecznego kontaktu, sympatii, szacunku i tolerancji. Kształtują jednostki twórcze, kreatywne, zdolne do sterowania własnym rozwojem w szkole i poza nią. Nauczyciele pomagają uczniom lepiej rozumieć otaczający świat i zasadność własnych postaw, rozwijają umiejętności komunikacyjne, które umożliwiają dialog z innymi, wspierają rozwój indywidualny i społeczny ucznia, wskazują, jak i gdzie szukać sposobów radzenia sobie z zagrożeniami związanymi zarówno z poszukiwaniem własnej tożsamości, jak i wzorcami do naśladowania.

I. Wprowadzenie

Treści programu wychowawczo-profilaktycznego wynikają z przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1082), treści podstawy programowej kształcenia ogólnego, określonej rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356 ze zm.), oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).

Program dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska lokalnego. Integruje realizowane dotychczas działania wychowawcze oraz profilaktyczne i opracowany został w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb w zakresie zapobiegania zagrożeniom.

Program wychowawczo-profilaktyczny Szkoły Podstawowej w Motwicy obejmuje wszystkie działania i treści o charakterze wychowawczym i profilaktycznym, gdzie wychowanie rozumiane jest jako proces wspomagania ucznia w rozwoju, oparty na indywidualnej osobowej relacji poszanowania godności obu stron (wychowawcy, rodzica, nauczyciela oraz wychowanka), które współdziałają ze sobą, dążąc do osiągnięcia celów wychowania, tj. do osiągnięcia pełnej dojrzałości ucznia w czterech podstawowych sferach: fizycznej, ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych; psychicznej, ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, kształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności; społecznej, ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych, wychowawca w tym procesie jest odpowiedzialny za tworzenie warunków do rozwoju każdego ucznia, a wychowanek odpowiedzialny jest za korzystanie z nich; aksjologicznej, ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenianie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Program wychowawczo-profilaktyczny Szkoły Podstawowej w Motwicy obejmuje wszystkie działania wspomagające wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami, które jednocześnie ograniczają i likwidują czynniki ryzyka mogące zaburzać jego prawidłowy rozwój i zdrowe życie.

Celem programu jest:

- dbałość o bezpieczeństwo w szkole (by nie dochodziło do zakłóceń procesów wychowawczych, które prowadzą do dezorganizacji procesu dojrzewania dzieci i młodzieży oraz zaburzeń w zachowaniu),
- dostarczanie wszystkim odbiorcom wiarygodnych informacji na temat warunków zdrowego życia i występujących zagrożeń (by w konsekwencji nauczyć uczniów odpowiedzialności za własne wybory),

- rozwijanie u uczniów więzi z grupą społeczną (aby panowało poczucie przynależności do grupy),
- kształtowanie komunikatywności, kreatywności i empatii oraz umiejętności podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów,
- kształtowanie w środowisku szkolnym norm i reguł sprzyjających zdrowemu życiu, które jednocześnie eliminują możliwość wystąpienia dysfunkcji.

Dla efektywnego planowania działań wychowawczych i profilaktycznych, które odpowiadają na aktualne potrzeby i problemy uczniów i rodziców, w szkole w każdym roku szkolnym przeprowadza się diagnozę środowiska szkolnego (diagnozę potrzeb rozwojowych uczniów) i dostosowuje program do potrzeb społeczności szkolnej.

Podstawę do podejmowania działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w szkole stanowi diagnoza w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych, dotycząca uczniów lub wychowanków, rodziców lub opiekunów, nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły, opracowywana we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, podmiotami realizującymi świadczenia zdrowotne z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, państwowymi wojewódzkimi i państwowymi powiatowymi inspektorami sanitarnymi, policją, pracodawcami oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 1 i art. 86 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe lub w art. 3 ust. 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 183 ze zm.), w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia roku szkolnego.

Poprzez czynniki chroniące należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów lub wychowanków, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, których występowanie wzmacnia ogólny potencjał zdrowotny ucznia lub wychowanka i zwiększa jego odporność na działanie czynników ryzyka.

Poprzez czynniki ryzyka należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów lub wychowanków, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, które wiążą się z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia zachowań ryzykownych stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, zdrowia, bezpieczeństwa lub funkcjonowania społecznego.

Program realizowany będzie przez wychowawców klas, podczas godzin z wychowawcą, nauczycieli wszystkich przedmiotów, specjalistów, pielęgniarkę szkolną oraz pozostałych pracowników szkoły, we współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym. Obowiązkiem nauczycieli wychowawców i nauczycieli przedmiotów oraz specjalistów jest opracowanie planów wychowawczo-profilaktycznych klas na bazie szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły.

II. Główne cele programu

Nadrzędnym celem programu jest wychowanie, rozumiane jako wspieranie wychowanka w rozwoju, oraz profilaktyka, rozumiana jako interwencja kompensująca niedostatki wychowania. Celem działań wychowawczych szkoły jest kształtowanie prozdrowotnych wzorców konsumpcyjnych, umiejętności intrapsychicznych ucznia, które pozwolą radzić sobie ze sobą i z wyzwaniami świata, oraz budowanie jego odporności na potencjalne zagrożenia.

Działania wychowawcze określone w niniejszym programie polegają na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze: fizycznej, psychicznej, społecznej, aksjologicznej. Obejmują w szczególności:

- współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów i wychowanków w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia,
- tworzenie spójnego środowiska wychowawczego, w którym wartości i normy życia są zrozumiałe dla wychowanka, w którym wychowawcy współpracują, wspierając ucznia w integralnym rozwoju i osiąganiu pełni człowieczeństwa,
- kształtowanie hierarchii systemu wartości,

- wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą lub placówką oraz społecznością lokalną,
- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,
- doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami, wychowankami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów lub wychowanków,
- wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,
- kształtowanie u uczniów i wychowanków postaw prospołecznych, w tym przez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym oraz zaangażowaniu w działalność podmiotów,
- wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Działania profilaktyczne określone w niniejszym programie polegają na realizacji działań profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej. Obejmują w szczególności:

- wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych, niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji,
- realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych programów zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego,
- przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,

- doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych.

Działania wychowania i profilaktyki łączą wartości i normy, traktując (w ślad za zapisami ustawy – Prawo oświatowe) „nauczanie i wychowanie jako respektowanie chrześcijańskiego systemu wartości, przyjmując zasady etyki jako uniwersalne”. W nawiązaniu do tychże zasad etyki prowadzone będą działania szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

III. Obowiązujące akty prawa:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (art. 72),
- Powszechna deklaracja praw człowieka,
- Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
- Konwencja o prawach dziecka,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe,
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej,
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii,
- ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela,
- programy narodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.

IV. Przy opracowaniu programu uwzględniono:

- obowiązujące przepisy prawa,
- diagnozę potrzeb i problemów występujących w szkole,

- diagnozę występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących i czynników ryzyka,
- analizę dotychczasowych działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły,
- diagnozę oczekiwań rodziców przeprowadzoną badaniami na temat kluczowych celów wychowawczych stawianych przez rodziców w procesie wychowawczym na temat przyszłości ich dziecka oraz oczekiwań rodziców w stosunku do szkoły i szkolnych specjalistów w zakresie wspomagania dziecka w rozwoju,
- ocenę potencjału i możliwości rozwojowych uczniów (na podstawie wyników egzaminów państwowych uczniów kończących poprzedni etap edukacyjny, wyników testów wewnątrzszkolnych, wyników olimpiad, konkursów i zawodów sportowych, wolontariatu, samorządności itp.),
- identyfikację środowiska lokalnego,
- zasoby szkoły: przygotowanie merytoryczne nauczycieli do podejmowania działań wychowawczych i profilaktycznych, zasoby materialne (boisko szkolne, pracownie), zasoby techniczne (wyposażenie pracowni), zasoby organizacyjne (wolontariat uczniowski).

V. Charakterystyka absolwenta

Działania zawarte w programie zmierzają do ukształtowania takiego modelu absolwenta, którego cechować będzie, niezależnie od posiadanych indywidualnych cech osobowości, predyspozycji i uzdolnień, posiadanie uniwersalnych cech warunkujących odpowiednie funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Absolwent kończący szkołę:

- dobrze funkcjonuje w swoim środowisku rówieśniczym, w szkole i w domu,
- jest pogodny, pozytywnie nastawiony do otoczenia, jednak nie bezkrytycznie,
- umiejętnie komunikuje się z innymi, dostosowuje się do zachodzących zmian, reguł i zasad, które wyznaczają kierunek jego działania,
- umiejętnie szuka sposobów radzenia sobie z zagrożeniami związanymi z poszukiwaniem własnej tożsamości oraz wzorców do naśladowania,

- jest twórczy, kreatywny i zdolny sterować swoim kształceniem w szkole i poza nią,
- potrafi nawiązać serdeczne kontakty, odnosi się z szacunkiem do innych, jest sympatyczny, tolerancyjny, empatyczny i ciekawy świata,
- jest otwarty na inne kultury, posiada umiejętności porozumiewania się w języku obcym,
- jest samodzielny, potrafi współdziałać w zespole, poszukuje nowych rozwiązań, wymienia się doświadczeniami z innymi, potrafi porządkować i rozwiązywać problemy,
- potrafi współdziałać z innymi, jest wrażliwy na los potrzebujących, bierze na siebie odpowiedzialność za własne życie i życie społeczne.

VI. Program określa działania w wydzielonych obszarach:

- a) działaniach wychowawczych – promujących zdrowie oraz wspomagających uczniów w rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej oraz aksjologicznej,
- b) działaniach edukacyjnych – mających na celu ugruntowanie i poszerzanie wiedzy i umiejętności uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, prowadzących do radzenia sobie ze stresem, opierania się naciskom otoczenia oraz nabywania umiejętności rozwiązywania konfliktów,
- c) działaniach informacyjnych – polegających na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków i substancji odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, skierowanych do uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły,
- d) działaniach profilaktycznych wspierających uczniów:
 - w rozwoju i zdrowym stylu życia, poprzez podejmowanie działań ograniczających zachowania ryzykowne,
 - którzy ze względu na swoją sytuację materialną, rodzinną i środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych,

- u których rozpoznano wczesne objawy zażywania środków odurzających i psychoaktywnych.
- palenie papierosów, nadużywanie alkoholu.

VII. Uczestnicy programu

Dyrektor szkoły:

- uczestniczy w procesie diagnozy zagrożeń szkoły oraz w oddziaływaniach wychowawczo-profilaktycznych,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne,
- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole, dbając o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
- dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
- nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

Rodzice:

- współtworzą szkolny program wychowawczo-profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- znają i akceptują program oraz czynnie współpracują przy jego realizacji.

Wychowawcy:

- prowadzą w różnych formach szkolenia i konsultacje dla rodziców,

- dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego,
- sprawują opiekę wychowawczą nad uczniami szkoły, a w szczególności tworzą warunki wspomagające ich rozwój i przygotowują do życia w rodzinie i w społeczeństwie,
- poznają warunki życia i nauki swoich wychowanków,
- uczą pozytywnego myślenia i stawiania na sukces poprzez rozwijanie poczucia własnej wartości,
- realizują w toku pracy wychowawczo-profilaktycznej treści i cele niniejszego programu oraz nadzorują udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w swojej klasie,
- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie poprzez rozpoznanie indywidualnych potrzeb uczniów,
- opracowują plan pracy wychowawczo-profilaktycznej dla klasy na dany rok szkolny, na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym (uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów),
- przygotowują sprawozdania z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy (dwa razy w roku),
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- wykonują zadania jako członkowie zespołów wychowawczych zlecone przez przewodniczącego zespołu,
- oceniają zachowania uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami i wewnątrzszkolnym systemem oceniania uczniów,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach.

Nauczyciele

Wszyscy nauczyciele realizują program wychowawczo-profilaktyczny, a w szczególności:

- uwzględniają go przy realizacji klasowych planów pracy,
- reagują na przejawy niedostosowania społecznego u uczniów,

- wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych, w oparciu o rozpoznanie potrzeb,
- odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo uczniów podczas pobytu w szkole i poza jej terenem, np. na wycieczkach szkolnych, świadczą pomoc psychologiczno-pedagogiczną w bieżącej pracy z uczniem,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
- kształcą i wychowują młodzież w duchu patriotyzmu i demokracji,
- prowadzą rozmowy z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- wspierają zainteresowania i rozwój osobowy uczniów.

Uczniowie

Wszyscy uczniowie szkoły są poddani oddziaływaniom tego programu:

- otrzymują dość zachęty, aby uczyć się śmiałości,
- w pełni aprobowani uczą się lubić samych siebie,
- często słyszą słowa uznania,
- uczą się stawiać sobie cele,
- w poczuciu bezpieczeństwa uczą się ufać sobie i innym,
- otaczani są rzetelnością i uczciwością, uczą się, czym jest prawda i dobro, odpowiedzialność, sprawiedliwość.

Rada pedagogiczna szkoły:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego (w porozumieniu z radą rodziców),
- opracowuje wspólnie z dyrektorem dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- dokonuje ewaluacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

Rozdział II. Program wychowawczo-profilaktyczny – modyfikacja

W związku z obowiązkiem prowadzenia diagnozy potrzeb rozwojowych uczniów, wynikającym z art. 26 ustawy – Prawo oświatowe oraz z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii, w szkole przeprowadzono badania, którego wyniki stały się podstawą do określenia diagnozy czynników ryzyka oraz czynników chroniących, na podstawie których przygotowano propozycje działań edukacyjnych, informacyjnych, wychowawczych oraz profilaktycznych w ramach programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły. Dokument ten przekazano radzie rodziców do zaopiniowania, a następnie radzie pedagogicznej do zatwierdzenia.

1. Diagnoza potrzeb i problemów występujących w szkole – rozpoznanie problemów w sferze emocjonalnej, społecznej i fizycznej uczniów po powrocie do szkoły ze zdalnego nauczania:

a) **wykorzystane w diagnozie metody i narzędzia:** badanie ankietowe uczniów, badanie ankietowe nauczycieli, badanie ankietowe rodziców lub opiekunów uczniów, skala wpływu COVID-19 i izolacji domowej na dzieci i młodzież (Mireia Orgilés, Alexandra Morales, José Pedro Espada) w polskiej adaptacji Wiesława Poleszaka i Grzegorza Katy (2021), karta monitoringu w klasie (rozpoznanie problemów w sferze emocjonalnej, społecznej, fizycznej po powrocie do szkoły po izolacji wywołanej pandemią COVID-19)

b) **uzyskane wyniki badań** (rozpoznane typowe problemy u uczniów – grupowe i indywidualne)

Zidentyfikowany problem	obszar/	Propozycje działań interwencyjnych
Izolacja, problemy z ponownym wejściem do grupy.		Reintegracja z zespołem klasowym. Stosowanie zindywidualizowanych sposobów pomocy i wsparcia dla ucznia.

Utrata pewności siebie, wiary we własne możliwości.	Wzmocnienia, pozytywna informacja zwrotna, zadania na miarę możliwości ucznia, pomoc innym. Promowanie wiedzy o sposobach radzenia sobie ze stresem w pandemii (M. Kossowska, N. Letki, T. Zaleśkiewicz, S. Wichary, <i>Człowiek w obliczu pandemii. Psychologiczne i społeczne uwarunkowania zachowań w warunkach kryzysu zdrowotnego</i> , 2020).
Nadwaga i otyłość.	Ruch, spacer, właściwa dieta.
Lęk związany z niewywiązywaniem się z obowiązków zdalnego uczenia się.	Dokonanie diagnozy umiejętności bez oceniania.
Sprzeczne informacje związane z pandemią COVID-19 i szczepieniami.	Rozmowy – analiza faktów, obalanie mitów.
Agresja/przemoc	Profilaktyka, działania wpisane w programy edukacyjne.
Uzależnienie od komputera, gier online lub telefonu.	Rozpoznanie i rozwijanie zainteresowań ucznia, organizacja czasu, wprowadzenie ograniczeń przez rodziców, kontakt ze specjalistami.

c) **wnioski z diagnozy** – zidentyfikowane (na podstawie badań) problemy uczniów w sferze emocjonalnej, społecznej i fizycznej (zachowania problemowe – zachowania ryzykowne)

Nazwa/ rodzaj zachowań problemowych (ryzykownych)	Objawy
Zachowania antyzdrowotne.	Niezdrowy sposób odżywiania, mała aktywność fizyczna.
Nieodpowiednie wypełnianie roli ucznia.	Złe oceny, nieprzygotowanie do zajęć.
Nowe zachowania ryzykowne, tzw. problemy lub uzależnienia behawioralne.	Nadmierne korzystanie z komputera i Internetu, cyberprzemoc, sieciorholizm.

2. Diagnoza występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących i czynników ryzyka:

	Czynniki ryzyka (indywidualne cechy ucznia, cechy środowiska, w którym przebywa – rodzinnego, rówieśniczego, szkolnego, które zwiększają zagrożenie pojawienia się u ucznia zachowań problemowych)	Czynniki chroniące (indywidualne cechy ucznia, cechy środowiska, w którym się wychowuje – rodzinnego, rówieśniczego, szkolnego, które stanowią naturalną ochronę przed wpływem czynników ryzyka)
Psychologiczne	Nieśmiałość, lękliwość, niska samoocena, agresywność, chroniczne napięcie i niepokój, niepowodzenia szkolne, podatność na wpływy innych.	Pozytywny klimat szkoły, wyznawanie systemu wartości, uznanie autorytetów, przekonanie o szkodliwości alkoholu, narkotyków i innych używek, umiejętności interpersonalne, poczucie własnej wartości, zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy.
Związane z rodziną	Brak zainteresowania ze strony rodziny, rodzina dysfunkcyjna, brak więzi rodzinnych, brak rygorów i kontroli lub bardzo surowa dyscyplina, nadopiekuńczość, zaburzenia w pełnieniu ról ojca i matki, nieobecność ojca w domu (także psychiczna), rozwód, separacja.	Poczucie przynależności, zaangażowanie rodziców w życie dzieci, zdrowe więzi w rodzinie, współpraca ze szkołą, przestrzeganie ustalonych norm społecznych, okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć.
Społeczne związane z grupą rówieśniczą	Grupa nieakceptująca uznanych norm społeczne, grupa akceptująca agresywne zachowania, niska wiedza uczniów o epidemii i zasadach ochrony zdrowia.	Prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza, grupa z uznanymi wartościami, o ustalonych akceptowalnych zachowaniach, np. harcerstwo, grupy wolontariatu, wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy.

Rozdział III. Działania wychowawczo-profilaktyczne i sposób ich realizacji w latach 2021–2022

1) Sfera fizycznego rozwoju ucznia – edukacja zdrowotna, w tym zdiagnozowane problemy zdrowotne w sferze fizycznej, emocjonalnej i społecznej u uczniów po powrocie do szkoły po izolacji wywołanej pandemią COVID-19 (negatywne konsekwencje zdrowotne i rozwojowe)

Działania wskazane w rozporządzeniu	Sposób realizacji	Adresaci działań	Odpowiedzialni, termin	Sposób monitorowania
Działania informacyjne	Informowanie uczniów oraz rodziców o obowiązujących procedurach postępowania w czasie funkcjonowania szkoły w reżimie sanitarnym z powodu pandemii koronawirusa. Przesłanie procedur uczniom i rodzicom online. Omówienie zasad zachowania w szkole w reżimie sanitarnym z uczniami na godzinach wychowawczych po powrocie uczniów do szkoły w trakcie nauczania hybrydowego. Dostarczanie wiarygodnych informacji na temat warunków zdrowego stylu życia. Dostarczanie informacji (ulotek) na temat skutecznego dbania o własne zdrowie. Poszerzanie wiedzy na temat zdrowego stylu życia. Dbanie o rozwój wiedzy i umiejętności zawodowych nauczycieli o umiejętności dotyczące problematyki			

	związanej z uzależnieniami oraz walki z epidemią COVID-19. Poszerzanie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń COVID-19. Systematyczne podejmowanie tematyki ochrony zdrowia w związku z epidemią koronawirusa. Gazetki ściennie i ulotki. Poszerzenie wiedzy uczniów na temat suplementów diety i leków. Przekazywanie wiedzy na temat tego, czym jest niezdrowy sposób odżywiania, czym są zachowania sedenteryjne, jakie są skutki małej aktywności fizycznej dla dzieci i młodzieży szkolnej.			
Działania edukacyjne	Poszerzenie wiedzy rodziców, nauczycieli i wychowawców na temat objawów, rozprzestrzeniania się, zasięgu koronawirusów i zapobiegania im, w tym COVID-19, stosowanych szczepień, testów. Szkolenie nauczycieli w zakresie rozpoznawania ucznia w sytuacji kryzysowej. Kształtowanie nawyku dbania o własne zdrowie, estetykę własną i otoczenia. Utrzymanie higieny ciała i dbałość o schludny wygląd.			

	Nabywanie umiejętności zdrowego stylu życia. Umiejętne zagospodarowanie czasu wolnego – zajęcia z wychowawcą. Kształtowanie sprawności fizycznej i odporności. Rozwijanie nawyku uprawiania sportu i posiadanych predyspozycji do uprawiania dyscyplin sportowych. Współpraca z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia. Kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie jest jedną z najważniejszych wartości w życiu. Kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji. Rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów – kształtowanie wartości, jaką jest odpowiedzialność. Kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji. Zachowanie zasad bezpieczeństwa poruszania się na drogach i ulicach (bezpieczna droga do szkoły). Wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw			
--	--	--	--	--

	prozdrowotnych i prospołecznych. Kształtowanie prozdrowotnych wzorców konsumpcyjnych. Nabywanie umiejętności opierania się naciskom otoczenia, nabywanie umiejętności bycia asertywnym – warsztaty edukacyjne. Treningi umiejętności odmawiania papierosa, alkoholu, dopalaczy itd. Prowadzenie edukacji antyuzależnieniowej. Rozpoznanie indywidualnych potrzeb edukacyjnych oraz trudności uczniów w przyswajaniu wiedzy i umiejętności w zakresie danego przedmiotu, w tym wychowania fizycznego – rozpoznanie potrzeb w sferze fizycznej.			
Działania wychowawcze	Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych. Reintegracja zespołów klasowych po powrocie uczniów z nauki zdalnej. Wspomaganie uczniów w zdobyciu wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności za zdrowie			

	swoje i innych. Ugruntowanie wiedzy z zakresu zdrowego odżywiania się, uświadamianie korzyści z aktywności fizycznej. stosowanie profilaktyki. Modyfikacja planów dydaktycznych zgodnie z wynikami diagnozy.			
Działania profilaktyczne	Organizowanie zajęć z aktywnością fizyczną (bieganie, siłownia, taniec, spacerowanie itp.). Organizowanie w grupie szkolnej zabaw z nasileniem ruchu, integracyjnych. Długofalowe wspieranie ucznia w rozwoju i zdrowym stylu życia poprzez: – realizację zajęć z zakresu edukacji zdrowotnej, – prowadzenie pogadań na temat zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych na godzinach wychowawczych, zgodnie z treściami uwzględnionymi w podstawie programowej, – uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin, – kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się			

	w sytuacjach zwycięstwa i porażki. Organizacja wypoczynku w czasie wolnym, konkursów dotyczących zdrowego stylu życia. Organizacja kół zainteresowań promujących zdrowy styl życia. Lekcje wychowania fizycznego, biologii, przyrody, informatyki, edukacji wczesnoszkolnej, wiedzy o społeczeństwie, techniki i edukacji dla bezpieczeństwa. Prowadzenie zajęć wychowawczych na temat zdrowia i jego ochrony jako jednej z najważniejszych wartości w życiu. Spotkania ze specjalistami. Udział w ogólnopolskich akcjach i konkursach prozdrowotnych. Spotkania z higienistką szkolną i pedagogiem. Współpraca z instytucjami prowadzącymi profilaktykę w zakresie zdrowego odżywiania (otyłość, cukrzyca). Realizacja programu profilaktyki uzależnień i rozwijanie umiejętności życiowych. Przeciwdziałanie paleniu papierosów (w tym e-papierosów), np. obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia w listopadzie (ulotki, plakaty); profilaktyka			
--	---	--	--	--

	nowotworowa – Miesiąc Walki z Rakiem w październiku. Uzależnienia od alkoholu – propozycje spędzania wolnego czasu w ruchu, na sportowo, bez alkoholu; organizacja konkursów. Uzależnienie od używek i dopalaczy – „Dopalaczom stop” – organizacja spotkań dla rodziców, uwrażliwienie na sygnały, które mogą niepokoić. Godziny wychowawcze, filmy o uzależnieniach. Udostępnianie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i ich rodziców w przypadku używania środków i substancji – wskazanie miejsc, w których można uzyskać pomoc. Spotkania z pielęgniarką szkolną, lekarzem, pedagogiem. Zorganizowanie warsztatów terapeutycznych dla nauczycieli i uczniów z zakresu uzależnień. Podejmowanie działań ograniczających zachowania konfliktowe, stresowe, presję grupy, realizacja zajęć wychowania do życia w rodzinie.			
--	--	--	--	--

2) Sfera społecznego rozwoju ucznia – kształtowanie postaw społecznych (relacje)

Działania wskazane w rozporządzeniu	Sposób realizacji	Adresaci działań	Odpowiedzialni, termin	Sposób monitorowania
Działania informacyjne	Prowadzenie rozmów z uczniami, dostarczanie wiedzy na temat zasad funkcjonowania w grupie w reżimie sanitarnym ze względu na COVID-19. Prowadzenie zajęć edukacyjnych dla rodziców „Bezpieczny Internet – kontrola rodzicielska”.			
Działania edukacyjne	Rozmowy – analiza faktów na temat pandemii i szczepień przeciwko COVID-19. Rozwijanie samorządności uczniów – nauka zasad demokracji. Pełnienie różnych ról społecznych (klub, drużyna, wspólnota). Wzmocnienia, pozytywna informacja zwrotna, zaangażowanie w pomoc innym, skierowanie do specjalisty. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych – wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów. Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów. Wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną.			

	Kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, umożliwianie uczniom udziału w działaniach z zakresu wolontariatu. Przestrzeganie zasad zdrowego współzawodnictwa. Rozwijanie umiejętności współdziałania w grupie społecznej, pokojowego rozwiązywania problemów, z zachowaniem zasad komunikowania się. Kształtowanie prospołecznych postaw w grupie rówieśniczej, w grupie z uznanymi wartościami, o ustalonych akceptowalnych zachowaniach, np. harcerstwo, grupy wolontariatu. Wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy. Tworzenie warunków do rozwijania komunikacji i współpracy w grupie (w tym w środowiskach wirtualnych). Realizacja zajęć mających na celu modelowanie postaw empatii, asertywności (postawy związane z zasadami współżycia w grupie). Organizowanie w ramach zespołów klasowych i pozaklasowych pomocy koleżeńskiej uczniom mającym problemy z opanowaniem materiału.			
--	---	--	--	--

	Organizacja zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i specjalistycznych. Rozwijanie u uczniów kreatywności i przedsiębiorczości poprzez udział w projektach zespołowych lub indywidualnych. Stosowanie wzmocnień pozytywnych wobec uczniów, pozytywnej informacji zwrotnej, zadawanie zadań na miarę możliwości ucznia.			
Działania wychowawcze	Przygotowanie uczniów do aktywnego i świadomego uczestnictwa w życiu społecznym oraz podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do podejmowania działań wolontariatu. Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, szczególnie w okresie po izolacji wywołanej epidemią, z uczniami mającymi problemy z ponownym wejściem do grupy, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami. Rozwijanie wrażliwości i poczucia odpowiedzialności			

	za relacje międzyludzkie.			
Działania profilaktyczne	Ochrona zdrowia przed COVID-19 – działania wpisane w programy edukacyjne, profilaktyczne. Prowadzenie rozmów z uczniami, stosowanie technik relaksacyjnych. Wpływ na otoczenie, np. wybór ubrania do szkoły, na dyskotekę, wspólne planowanie działań w klasie. Zajęcia i warsztaty specjalistyczne (np. akademia, zajęcia dla rówieśników, wystąpienia publiczne). Opieka nad samorządem uczniowskim. Organizacja spotkań ze znaczącymi ludźmi i autorytetami. Przygotowanie i zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat. Spotkania z policjantem – skutki prawne związane z występowaniem różnych form agresji, w tym cyberprzemocy. Zajęcia warsztatowe z pedagogiem szkolnym, nauczycielami wychowania fizycznego, zajęcia z informatyki. Organizowanie wycieczek szkolnych oraz imprez			

	integrujących środowisko klasowe i szkolne. Kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych. Rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń. Kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł. Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, w tym w okresie nauczania zdalnego, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej. Przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi. Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka społeczności szkolnej, rodziny i kraju. Zajęcia warsztatowe z psychologiem – rozwijanie empatii. Prowadzenie dziennika elektronicznego. Prowadzenie zajęć z zakresu prawa – poznanie praw i			
--	---	--	--	--

	obowiązków wynikających z roli ucznia, członka społeczności szkolnej, rodziny i kraju.			
--	--	--	--	--

3) Sfera rozwoju psychicznego – wartości, normy, wzory zachowań (kultura)

Działania wskazane w rozporządzeniu	Sposób realizacji	Adresaci działań	Odpowiedzialni, termin	Sposób monitorowania
Działania informacyjne	Filmy i materiały edukacyjne. Gazetki edukacyjne.			
Działania wychowawcze	Budowanie systemu wartości – integracja działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły i rodziców. Kształtowanie prawidłowego stosunku do wartości i norm oraz kultury zachowania.			
Działania edukacyjne	Realizacja zajęć edukacyjnych – kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania innych kultur i tradycji. Prowadzenie rozmów z uczniami o szkodliwości działania sekt i tzw. nowych ruchów religijnych. Pomoc uczniom przeżywającym kryzys wywołany pandemią koronawirusa, mającym zdiagnozowane problemy w sferze emocjonalnej, społecznej lub fizycznej (np. ze stanami lękowymi, nasilającym się stresem, objawami depresji, agresji, przemocy, w tym			

	cyberprzemocy, sięgającymi po alkohol, narkotyki itp.). Kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu. Realizacja zajęć wychowania do wartości – lekcje z wychowawcą – kształtowanie umiejętności odróżniania dobra od zła. Nauka dobrych manier. Kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi, z wytworami kultury, z dziełami architektury i sztuk plastycznych, należącymi do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury. Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów – popularyzacja alternatywnych form spędzania wolnego czasu. Rozwijanie szacunku dla kultury, historii narodu i dorobku narodowego. Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu. Czym jest dyskryminacja – przeciwdziałanie objawom			
--	--	--	--	--

	dyskryminacji, dostosowanie warunków nauki, opieki i wychowania do potencjalnych obszarów dyskryminacji. Stworzenie warunków wyrównywania różnic językowych i kulturowych dla uczniów pochodzących z innych krajów.			
Formy działań profilaktycznych	Zajęcia realizowane podczas lekcji języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie, przyrody, geografii, informatyki, wychowania do życia w rodzinie. Zajęcia z pedagogiem szkolnym – kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałości o język i kulturę wypowiedzania się, również w Internecie. Spotkania z autorytetami – dostarczanie wzorców osobowych. Ankieta diagnozująca „Mój system wartości”. Zapoznanie uczniów ze stosowanymi przez sekty technikami zniewalania człowieka i ich zasięgiem. Realizacja zajęć na zajęciach z wychowawcą. Programy edukacyjne – telewizyjne, spektakle teatralne. Organizowanie indywidualnych kontaktów z			

	pedagogiem i psychologiem. Realizacja zajęć na lekcjach religii. Realizacja treningu asertywności. Kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji; określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność. Organizowanie wyjść na spotkania ze sztuką, np. do teatru, filharmonii, muzeów, na wystawy artystyczne. Realizacja zajęć na lekcjach języka polskiego, lekcjach z wychowawcą – kształtowanie postaw społecznie akceptowanych. Konkurs szkolny „Mistrz dobrych manier”. Organizacja wycieczek – umożliwienie kontaktu z wytworami sztuki oraz miejscami pamięci narodowej. Prowadzenie kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży zgodnie z potrzebami rozwojowymi.			
--	---	--	--	--

	Organizowanie spotkań z pasjonatami i instytucjami kultury prowadzącymi zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów. Przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów. Tworzenie okazji do publicznego wypowiadania się oraz nauka słuchania innych i szanowania poglądów – oglądanie debat parlamentarnych, prowadzenie debat na zajęciach organizowanych przez nauczycieli, np. na języku polskim, wiedzy o społeczeństwie, wychowaniu do życia w rodzinie. Organizacja konkursów, przedstawień uczniowskich. Oglądanie spektakli teatralnych na temat zasad, wartości i norm społecznych. Dokonanie diagnozy przyczyn i objawów dyskryminacji. Realizacja cyklu lekcji wychowawczych. Spotkania z przedstawicielami instytucji współpracujących ze szkołą. Gazetka informacyjna „Zasady postępowania wobec			
--	--	--	--	--

	niepełnosprawnych”. Poszerzenie wiedzy rodziców, nauczycieli i wychowawców na temat objawów, rozprzestrzeniania się, zasięgu koronawirusów i zapobiegania im, w tym COVID 19, stosowanych szczepień, testów.			
--	---	--	--	--

4) Profilaktyka zachowań ryzykownych – bezpieczeństwo

Działania wskazane w rozporządzeniu	Sposób realizacji	Adresaci działań	Odpowiedzialni, termin	Sposób monitorowania
Działania informacyjne	Organizowanie spotkań dla rodziców – uświadamianie zagrożeń płynących z Internetu. Dostarczenie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa na temat postępowania w sprawach nieletnich. Gazetki informacyjne. Rozmowy, pogadanki, zajęcia warsztatowe na temat uzależnienia od Internetu.			
Działania wychowawcze	Poznajawanie zasad bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia			

	oraz w sytuacjach nadzwyczajnych, w tym poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki. Kształtowanie umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnej. Rozpoznawanie problemów uczniów w sferze emocjonalnej, społecznej lub fizycznej po powrocie uczniów do szkoły (po czasowym ograniczeniu funkcjonowania szkoły) – stosowanie badań diagnostycznych ukierunkowanych na zaprojektowanie działań wspomagających. Eliminowanie lęku uczniów, poczucia zagrożenia spowodowanego nadmiernym obciążeniem związanym np. z przygotowywaniem się do sprawdzianów czy obawą przed porażką w grupie rówieśniczej.			
Działania edukacyjne	Poznanie praw i obowiązków ucznia – budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – poznanie podstaw negocjacji i mediacji. Propagowanie wiedzy na temat środków			

	uzależniających oraz prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. Uświadamianie negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństwa wynikającego z anonimowych kontaktów. Bezpieczne organizowanie zajęć ruchowych (wychowania fizycznego), odstresowujących i relaksujących, a także poruszania się po drogach. Bezpieczne korzystanie ze środków komunikacji publicznej – przeciwdziałanie i zapobieganie sytuacjom problemowym. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych, oraz dotyczącej ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci. Nauka obrony przed naciskiem otoczenia (w tym przed reklamą).			
Formy działań profilaktycznych	Realizacja zajęć wychowawczo-dydaktycznych na zajęciach z wychowania fizycznego (znajomość zasad bezpieczeństwa podczas korzystania ze sprzętu			

	sportowego, podczas pobytu nad wodą, w górach). Rozwijanie zainteresowań, organizacja czasu wolnego, wprowadzenie ograniczeń przez rodziców. Realizacja zajęć na lekcjach wiedzy o społeczeństwie – poznanie instytucji, do których należy się zwrócić w przypadku występowania przemocy fizycznej lub psychicznej. Organizacja spotkań z policjantem. Realizacja zajęć edukacji dla bezpieczeństwa – poznanie zasad ostrzegania ludności o zagrożeniach. Realizacja zajęć na zajęciach z wychowawcą. Programy edukacyjne – telewizyjne, spektakle teatralne. Filmy i materiały edukacyjne. Realizacja zajęć na lekcjach informatyki, języka polskiego. Zajęcia z wychowawcą, lekcje informatyki, wiedzy o społeczeństwie – lekcje na temat zamieszczania i rozpowszechniania informacji w sieci. Prowadzenie treningu asertywności. Prowadzenie zajęć profilaktycznych – „Co to jest			
--	---	--	--	--

	stalking?''.			
--	--------------	--	--	--

5) Harmonogram – sposób realizacji zadań (realizacja treści programowych)

Organizacja zajęć wychowawczo-profilaktycznych dla uczniów

Zadania profilaktyczne	Sposób realizacji	Odpowiedzialni za realizację zadań, dokumentacja
Sfera fizycznego rozwoju ucznia – edukacja zdrowotna		
Zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, w tym dbałości o zdrowie w przypadku epidemii COVID-19, kreowanie środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia.	1. Organizacja zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych w organizacjach działających w szkole. 2. Uaktualnianie regulaminu i procedur dotyczących pracy szkoły w reżimie sanitarnym i w czasie zawieszenia zajęć, przekazanie informacji nauczycielom, uczniom i rodzicom. 3. Profilaktyka zakażeń COVID-19. 4. Kontrola zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki – związanych z wytycznymi MZ i GIS.	Nauczyciele prowadzący koła zainteresowań – dzienniki zajęć kół zainteresowań. Nauczyciele, uczniowie i rodzice. Nauczyciele, uczniowie i rodzice. Dyrektor, inspektor bhp.

	5. Rozpoznanie sytuacji wychowawczej w klasie po powrocie do nauki stacjonarnej – uczeń w sytuacji kryzysowej. 6. Ustalenie zakresu modyfikacji programu wychowawczo-profilaktycznego (włączenie działań profilaktycznych wobec COVID-19 i dostosowanie programu do diagnozy). 7. Rozpoznanie potrzeb edukacyjnych oraz trudności uczniów w przyswajaniu wiedzy i umiejętności w zakresie danego przedmiotu powstałych w czasie nauki zdalnej. 8. Określenie potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego. 9. Uczestnictwo w konkursach profilaktycznych. 10. Realizacja programów „Trzymaj formę”, „Nie pal przy mnie, proszę” 11. Rozmowy indywidualne. 12. Projekcja filmów i prezentacji multimedialnych. 13. Ankietowanie. 14. Redagowanie gazetek tematycznych. 15. Kontynuacja programu „Szkoła promująca zdrowie”. 16. Badania przesiewowe i profilaktyczne badania lekarskie. 17. Realizacja programu dla uczniów „Opieka zdrowotna i aktywność fizyczna jako główne czynniki prowadzenia zdrowego życia”.	Wychowawcy klas – dzienniki zajęć lekcyjnych. Wychowawcy, nauczyciele. Nauczyciele koordynatorzy projektów – scenariusze projektów, dokumentacja pedagoga. Pielęgniarka szkolna – dokumentacja pielęgniarki szkolnej w ciągu całego roku.
--	---	---

	18. Ćwiczenia śródlekcyjne w formie zabaw ruchowych. 19. Zajęcia z logopedii. 20. Pogadanki o wpływie hałasu na zdrowie i psychikę. 21. Pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i w mieście: koło szachowe, koło rowerowe, SKS. 22. Organizowanie wycieczek krajoznawczych, rekreacyjnych, rajdów turystycznych. 23. Przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych oraz do bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach.	Nauczyciele – dziennik lekcyjny, dzienniki specjalistów. Lekcje wychowawcze – dzienniki zajęć specjalistów.
Zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, zasadami higieny osobistej i aktywności fizycznej, kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie. Poszerzenie wiedzy rodziców, nauczycieli i wychowawców na temat objawów, rozprzestrzeniania się, zasięgu koronawirusów i zapobiegania im, w tym COVID-19, stosowanych szczepień, testów.	1. Instruktaże dotyczące prawidłowego odżywiania się i prawidłowej higieny. 2. Pogadanki w gabinecie pielęgniarki i na spotkaniach z rodzicami. 3. Organizacja zebrań rady pedagogicznej – szkolenie nauczycieli w zakresie rozpoznawania ucznia w sytuacji kryzysowej. 4. Program profilaktyki próchnicy. 5. Gazetki na korytarzach szkolnych i w klasach na temat zasad zdrowego stylu życia. 6. Konkursy plastyczne.	Pielęgniarka szkolna – organizacja spotkań, pogadanek. Lekarz stomatolog, pielęgniarka szkolna.

	7. Kształtowanie nawyku mycia rąk przed posiłkami i po pobycie w toalecie. 8. Realizacja programu promującego zdrowy i bezpieczny styl życia „Trzymaj formę”, inne działania promujące zdrowie i zachowania prozdrowotne. 9. Realizacja działań promujących zdrowie. 10. Akcje propagujące spożywanie zdrowej żywności, owoców, warzyw i soków. 11. Rozeznanie, czy uczniowie zjadają drugie śniadanie. 12. Akcja „Szlanka mleka”, „Warzywa i owoce w szkole”. 13. Posiłki dla uczniów z rodzin najuboższych. 14. Rozmowy, pogadanki na temat kulturalnego spożywania posiłków.	Nauczyciele organizatorzy konkursów – scenariusze imprez i konkursów. Nauczyciele, wychowawcy. Przeszkoleni nauczyciele (wg odrębnego planu na zajęciach w każdej klasie). Zajęcia z wychowawcami klas.
Profilaktyka zagrożeń.	1. Profilaktyka zakażeń COVID-19. 2. Środki i substancje psychoaktywne – wyposażenie uczniów, rodziców i nauczycieli w wiedzę o uzależnieniach i możliwościach szukania pomocy (narkomania, dopalacze, alkohol, nikotyna). 3. Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, w tym w okresie epidemii koronawirusa, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz w sytuacjach	Dzienniki zajęć nauczycieli i wychowawców.

	nadzwyczajnych, w tym związanych z zagrożeniem zdrowia i życia w związku z pandemią koronawirusa. 4. Organizacja konkursu na temat używek dla uczniów klas IV–VI. 5. Organizacja konkursów na temat narkomanii, dopalaczy, HIV dla uczniów klas VI–VIII. 6. Gazetki ściennie, np. na temat koronawirusa. 7. Bieżące informowanie rodziców o widocznej zmianie w zachowaniu dziecka, o podejrzeniach. 8. Kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństwa wynikającego z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediiów.	
Kształtowanie postaw społecznych – relacje		
Zapoznanie z podstawowymi prawami ucznia i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka społeczności szkolnej, rodziny i kraju.	1. Zapoznanie uczniów z prawami dziecka i ucznia oraz obowiązkami wynikającymi z roli ucznia i członka społeczności szkolnej, rodziny i kraju. 2. Rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań	Nauczyciele klas – Kodeks praw i obowiązków ucznia. Wychowawcy – zasady dobrego

	mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów. 3. Prowadzenie pogadań na temat tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka – uświadamianie uczniom, do kogo należy zwrócić się po pomoc w razie potrzeby. 4. Propagowanie informacji dotyczących zasad dobrego wychowania. 5. Egzekwowanie zasad wynikających ze statutu szkoły i wewnątrzszkolnego systemu oceniania oraz Kodeksu ucznia – uczniowie znają swoje prawa i obowiązki. 6. Konsekwentna ocena zachowań uczniów, odwoływanie się do regulaminu w sytuacjach wymagających interwencji.	wychowania, gazetka szkolna. Wychowawcy – system oceniania, arkusze ocen ucznia.
Kształtowanie umiejętności komunikacyjnych i przestrzeganie obowiązujących reguł, dbałość o język i kulturę wypowiedzenia się oraz o dobry klimat w szkole.	1. Uczniowie znają i stosują formy dobrego zachowania. 2. Organizowanie imprez kulturalnych z zachowaniem obowiązujących reguł. 3. Uczenie właściwych zachowań wobec osób agresywnych i obcych (negocjacja, żart, rozładowanie napięcia), treningi interpersonalne.	Wychowawcy – scenariusze imprez kulturalnych. Dokumentacja wychowawcy grupy/klasy.
Profilaktyka zagrożeń.	1. Uczestnictwo w zajęciach mających na celu wyeliminowanie niepożądanych zachowań, takich jak: agresja, przemoc psychiczna, zachowania dyskryminacyjne, cyberprzemoc.	Wychowawcy klas. Dzienniki specjalistów.

	2. Systematyczna edukacja uczniów w zakresie radzenia sobie z własnymi trudnymi uczuciami oraz w zakresie ochrony przed agresją. 3. Respektowanie przez uczniów zbioru zasad obowiązujących w szkole – pogadanki, dyskusje na lekcjach z wychowawcą. 4. Zajęcia warsztatowe „Nie dla agresji i przemocy w szkole”. 5. Realizacja programu „Znam inne rozwiązanie – program przeciwdziałania agresji i przemocy w szkole”. 6. Stała współpraca pracowników szkoły w zakresie zaobserwowanych negatywnych zachowań uczniów – reagowanie na wszystkie niepożądane zachowania. 7. Organizacja spotkań z policjantami – odpowiedzialność prawna nieletnich. 8. Kształtowanie pożądanych społecznie postaw wobec zagrożeń cywilizacyjnych; propagowanie informacji o zagrożeniach cywilizacyjnych (terroryzm, choroby, głód) – jak sobie radzić, gdzie szukać pomocy.	
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych		
Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia	1. Poznanie procedur bezpieczeństwa w szkole i poza nią, zapoznanie z zasadami bhp na lekcjach, podczas spożywania posiłków w stołówce szkolnej, podczas przerw,	Dokumentacja wychowawcy grupy/klasy.

i zdrowia oraz w sytuacjach nadzwyczajnych.	szczególnie w okresie pandemii koronawirusa. 2. Organizowanie pogadanek, zajęć warsztatowych dotyczących bezpieczeństwa. 3. Współpraca z ratownikami medycznymi. 4. Zapoznanie uczniów z telefonami alarmowymi, z zasadami pierwszej pomocy. 5. Uczestnictwo w pogadankach dotyczących samodzielności w wykonywaniu czynności samoobsługowych i pracy na lekcji. 6. Samodzielne korzystanie z biblioteki szkolnej – uczniowie poznają zasoby i zachęceni są do czytelnictwa. 7. Samodzielne korzystanie ze stołówki szkolnej przez uczniów.	Kontrola regulaminów i zasad bezpieczeństwa, szczególnie w okresie zagrożenia COVID-19. Próbne alarmy przeciwpożarowe. Dyżury nauczycieli w czasie przerw. Dziennik bibliotekarza.
Kształtowanie umiejętności porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnej, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne.	1. Nauczanie informatyki od klasy I – uświadamianie konsekwencji. 2. Korzystanie z różnych źródeł informacji – wykorzystanie projektów. 3. Prelekcje i pogadanki dla rodziców uczniów klas I–III. 4. Dzień Bezpiecznego Internetu. 5. Udział uczniów w różnych konkursach dotyczących profilaktyki uzależnienia od Internetu. 6. Indywidualna praca z uczniem wybitnie uzdolnionym.	Wyznaczeni nauczyciele (zgodnie z odrębnym harmonogramem).

Profilaktyka zagrożeń.	1. Kształtowanie pożądanych społecznie postaw wobec zagrożeń cywilizacyjnych: – omawianie zagrożeń związanych z cyberprzemocą, uświadamianie potrzeby ochrony danych osobowych, – spotkania z przedstawicielami policji (analiza konsekwencji zachowań przemocy w sieci, możliwość szukania pomocy), – „Co to jest stalking – jak sobie z nim radzić?”. 2. Współpraca z instytucjami udzielającymi pomocy i wsparcia – diagnozowanie środowiska. 3. Ochrona ofiar przemocy: – rozmowy z uczniem, konsultacje z rodzicami, procedura „Niebieskiej Karty”, – uczestnictwo nauczycieli w szkoleniach z psychoterapeutą ds. pomocy rodzinie, – realizacja programu „Chronimy dzieci” – fundacja „Dzieci Niczyje”, – gazetki tematyczne.	Wychowawcy, lekcje informatyki – dzienniki zajęć. Przedstawiciele policji, przedstawiciele fundacji – materiały informacyjne.
Wartości, normy, wzory zachowań – kultura		
Kształtowanie poszanowania dla tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur. Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla	1. Kultywowanie tradycji i obyczajów regionu, w którym funkcjonuje szkoła. 2. Uczniowie dokonują analizy postaw, wartości, norm	Dokumentacja szkolna. Kalendarz.

ludzi, niezależnie od statusu materialnego, religii, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego, oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji.	społecznych, przekonań i czynników, które na nie wpływają. 3. Uczniowie mają szacunek dla kultury i dorobku narodowego: – biorą udział w uroczystościach o charakterze szkolnym i państwowym, – uczestniczą w wycieczkach i lekcjach muzealnych, – składają hołd pamięci poległym – rozwijają umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca. 4. Uczniowie rozwijają świadomość na temat zasad humanitaryzmu.	Przygotowanie uczniów do praktycznego wykorzystania wiedzy.
Profilaktyka zagrożeń.	1. Przeciwdziałanie objawom dyskryminacji – dostosowanie warunków nauki, opieki i wychowania do potencjalnych obszarów dyskryminacji poprzez organizację pogadanek. 2. Przedstawienia, filmy edukacyjne.	Uczestnictwo uczniów w działaniach – dziennik zajęć wychowawcy.

Organizacja działań dla rodziców

Zadania	Formy realizacji
Informowanie rodziców o podejmowanych przez szkołę działaniach wychowawczo-profilaktycznych.	Zapoznanie rodziców z programem wychowawczo-profilaktycznym. Dni otwarte szkoły – kierowanie informacji do rodziców. Przekazywanie na bieżąco informacji o realizowanych programach

	wychowawczo-profilaktycznych za pomocą e-dziennika, poczty elektronicznej, strony internetowej szkoły, gazetek ściennych w szkole.
Informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole.	Przekazywanie na bieżąco informacji o sukcesach, trudnościach i problemach uczniów za pomocą dziennika elektronicznego, podczas rozmów indywidualnych, zebrań klasowych. Rozmowy indywidualne z dyrektorem szkoły. Informacje na temat niskiej frekwencji (pisemnie). Współpraca z radą rodziców w zakresie pomocy materialnej dla uczniów potrzebujących wsparcia, dożywiania, dofinansowania wycieczek.
Przekazywanie wiedzy na temat problemów wychowania i profilaktyki.	Organizacja spotkań i warsztatów dla rodziców ze specjalistami na temat uzależnienia od dopalaczy, Internetu. Organizacja warsztatów np. na temat: „Bezpieczny Internet”, „Jak sprawować kontrolę rodzicielską”, „Co to są dopalacze?”, konsekwencji prawnych zachowań agresywnych, sprzedaży i posiadania używek. Warsztaty „Zaspokojenie potrzeb psychicznych dziecka (miłość, akceptacja, szacunek, troska) jako podstawa wychowania”. Gazetki i biuletyny dla rodziców – upowszechnianie materiałów edukacyjnych, w tym na temat przeciwdziałania COVID-19. Doskonalenie umiejętności rodziców w zakresie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Organizowanie spotkań z rodzicami – dostarczenie informacji, jak powinni zachować się w sytuacjach wymagających interwencji.

	Indywidualne konsultacje z wychowawcą i pedagogiem.
--	---

Organizacja działań dla nauczycieli

Zadania	Formy realizacji
Organizacja doskonalenia zawodowego – kursy, warsztaty, szkolenia.	Dostarczanie nauczycielom informacji o dostępnych formach doskonalenia poza szkołą, na przykład na temat dostosowania warunków wychowawczych do potencjalnych obszarów dyskryminacji.
Organizacja wewnątrzszkolnego doskonalenia.	Organizacja szkoleniowych rad pedagogicznych, np. z zakresu efektywnych metod uczenia się („Mnemotechnika”, „Negocjacje i mediacje”).
Doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania niebezpiecznych środków i substancji.	Uzyskanie wiedzy na temat norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.
Propagowanie literatury na temat profilaktyki w szkole.	Udostępnianie materiałów szkoleniowych. Gromadzenie literatury na temat szkolnej profilaktyki.

6) Ewaluacja programu

Przebieg pracy wychowawczo-profilaktycznej i jej efekty poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie. Informacje zwrotne pochodzące od uczniów, rodziców i nauczycieli służą doskonaleniu pracy i wyciąganiu wniosków na przyszłość. Najlepszych efektów można spodziewać się, gdy ewaluacji dokonuje się na podstawie obserwacji procesu wychowania.

Sposoby i środki ewaluacji:

- obserwacja i analiza zachowań uczniów,
- obserwacja postępów w nauce,
- frekwencja na zajęciach dydaktycznych,
- udział w konkursach.

Narzędzia ewaluacji:

- ankieta dla uczniów, rodziców i pracowników szkoły,
- obserwacja zachowania uczniów,
- analiza dokumentacji szkolnej,
- analiza dokumentacji wychowawców,
- analiza sukcesów i osiągnięć uczniów,
- rozmowy indywidualne z rodzicami, uczniami i pracownikami szkoły,
- wytwory uczniów.

Działania ewaluacyjne będą polegały na:

- zidentyfikowaniu celu ewaluacji i sformułowaniu pytań ewaluacyjnych ukierunkowanych na jego osiągnięcie,
- opracowaniu planu i strategii dokonania ewaluacji,
- zaplanowaniu sposobu opracowania wyników ewaluacji i ich udostępnienia społeczności szkolnej.

Ewaluacji programu wychowawczo-dydaktycznego dokona powołany przez dyrektora szkoły zespół ds. ewaluacji programu, oceniający rezultaty i efektywność prowadzonych działań. Z wnioskami z przeprowadzonej ewaluacji rada pedagogiczna zostanie zapoznana na zebraniu kończącym rok szkolny.